

Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 29 mei 2013 betreffende de bescherming van proefdieren en het koninklijk besluit van 21 november 1996 tot vaststelling van de vergoeding van de verplaatsings- en verblijfkosten van de personen die niet tot de Administratie behoren en die deel uitmaken van sommige organen samengesteld in het kader van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren

DE VLAAMSE REGERING,

Gelet op de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, artikel 20, §3, vervangen bij de wet van 27 december 2012, artikel 21, vervangen bij de wet van 7 februari 2014, artikel 22, vervangen bij de wet van 27 december 2012, artikel 23, §1, vervangen bij de wet van 4 mei 1995, artikel 25, vervangen bij de wet van 27 december 2012, artikel 27, vervangen bij de wet van 27 december 2012, artikel 28, artikel 29, vervangen bij de wet van 27 december 2012, en artikel 30/1, ingevoegd bij de wet van 27 december 2012;

Gelet op het koninklijk besluit van 21 november 1996 tot vaststelling van de vergoeding van de verplaatsings- en verblijfkosten van de personen die niet tot de Administratie behoren en die deel uitmaken van sommige organen samengesteld in het kader van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren;

Gelet op het koninklijk besluit van 29 mei 2013 betreffende de bescherming van proefdieren;

Gelet op het advies van de Inspectie van Financiën, gegeven op 19 december 2016;

Gelet op advies 60.802/3 van de Raad van State, gegeven op 6 februari 2017, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Op voorstel van de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Hoofdstuk 1. Wijzigingen aan het koninklijk besluit van 21 november 1996 tot vaststelling van de vergoeding van de verplaatsings- en verblijfkosten van de personen die niet tot de Administratie behoren en die deel uitmaken van sommige organen samengesteld in het kader van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren

Artikel 1. In artikel 1 van het koninklijk besluit van 21 november 1996 tot vaststelling van de vergoeding van de verplaatsings- en verblijfkosten van de

personen die niet tot de Administratie behoren en die deel uitmaken van sommige organen samengesteld in het kader van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 13 november 2015, wordt punt 2° opgeheven.

- **Art. 2.** In artikel 2, eerste lid, van hetzelfde besluit, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 13 november 2015, worden de woorden "van het Deontologisch Comité of" opgeheven.
- **Art. 3.** In artikel 3 van hetzelfde besluit, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 13 november 2015, wordt de zinsnede "- op 9 november 1995 voor het Deontologisch Comité;" opgeheven.
- Hoofdstuk 2. Wijzigingen aan het koninklijk besluit van 29 mei 2013 betreffende de bescherming van proefdieren
- **Art. 4.** In artikel 2 van het koninklijk besluit van 29 mei 2013 betreffende de bescherming van proefdieren worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- 1° in punt 3° worden de woorden "Deontologisch Comité" vervangen door het woord "Proefdierencommissie";
- 2° punt 5° wordt vervangen door wat volgt:
- "5° dienst: de Vlaamse dienst die bevoegd is voor het dierenwelzijn;";
- 3° punt 6° wordt vervangen door wat volgt:
- "6° minister: de Vlaamse minister, bevoegd voor het dierenwelzijn;";
- 4° er wordt een punt 9° toegevoegd, dat luidt als volgt:
- "aangewezen deskundige: een aangewezen dierenarts die deskundig is op het gebied van proefdiergeneeskunde, of, als die geschikter is, een andere, voldoende gekwalificeerde deskundige die belast is met adviestaken met betrekking tot het welzijn en de behandeling van de dieren.".
- **Art. 5.** In artikel 4 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- 1º in paragraaf 1, tweede lid, wordt tussen de woorden "penseelaapjes" en "mogen" de zinsnede "java-apen, resusapen en andere soorten niet-menselijke primaten" ingevoegd.;
- 2° aan paragraaf 1 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:
- "Voor java-apen, resusapen en andere soorten niet-menselijke primaten treedt het tweede lid in werking op een door de minister bepaalde datum.";
- 3° in paragraaf 2, eerste lid, wordt de zinsnede "kan de dienst, na advies van het Deontologisch Comité," vervangen door de zinsnede "kan de dienst, op basis van een wetenschappelijke motivering en na advies van de Proefdierencommissie,".
- **Art. 6.** In artikel 7 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- 1° in het tweede lid wordt de zin "Dit gebruik dient voorafgaandelijk te worden goedgekeurd door de dienst." vervangen door de zin "Dat gebruik moet vooraf worden goedgekeurd door de dienst, na advies van de Proefdierencommissie.";

- 2° in het vierde lid worden tussen de woorden "door een deskundig persoon en mogen" en de zinsnede "geen enkele pijn, lijden," de woorden "bij het vangen" ingevoegd.
- **Art. 7.** In artikel 8, tweede lid, van hetzelfde besluit worden de woorden "het Deontologisch Comité" vervangen door de woorden "de Proefdierencommissie".
- **Art. 8.** In artikel 9, §2, van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- 1° in het eerste en het tweede lid wordt het woord "niet-menseljike" vervangen door het woord "niet-menselijke";
- 2° in het eerste lid wordt het woord "identicatieteken" vervangen door het woord "identificatieteken";
- 3° in het tweede lid worden de woorden "worden geïdentificeerd" vervangen door de woorden "op de minst pijnlijke wijze van een individueel en blijvend identificatieteken worden voorzien".
- **Art. 9.** In artikel 10 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- 1° in paragraaf 1, 1°, worden tussen de woorden "Voor alle verworven" en het woord "proefdieren" de woorden "of geleverde" ingevoegd;
- 2° in paragraaf 1, 2°, wordt tussen de woorden "Het aantal afgestane" en het woord "proefdieren" de zinsnede ", vrijgelaten of geadopteerde" ingevoegd;
- 3° in paragraaf 1 wordt een punt 2°/1 ingevoegd, dat als volgt luidt:
- "2°/1 Het aantal gefokte proefdieren en het aantal proefdieren dat gebruikt wordt in dierproeven;";
- 4° aan paragraaf 1, 4°, worden na de woorden "en beschikbaar blijven" de woorden "en worden op verzoek van de dienst ter beschikking gesteld" toegevoegd;
- 5° aan paragraaf 2 worden de woorden "en worden op verzoek van de dienst ter beschikking gesteld" toegevoegd.
- **Art. 10.** In artikel 11, §2, van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- 1° punt 2° wordt vervangen door wat volgt:
- "2° een beschrijving van de apparatuur en installaties waar de proefdieren gehuisvest worden en waar, in voorkomend geval, de proeven worden uitgevoerd. Uit die beschrijving blijkt dat voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in artikel 31, §1. Het ontwerp, de bouw en de werking van de installaties en voorzieningen bij gebruikers, fokkers en leveranciers dienen zodanig te zijn dat de dierproeven zo doelmatig mogelijk kunnen worden uitgevoerd en dat met zo weinig mogelijk dieren en een minimum aan pijn, lijden, angst, of blijvende schade naar betrouwbare resultaten wordt gestreefd.";

- 2° in punt 3° wordt de zinsnede "de deskundige bedoeld in artikel 31, § 1, punt 4°" vervangen door de woorden "de aangewezen deskundige en van de personen die projecten en proeven opzetten".
- **Art. 11.** In artikel 12 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- 1° in paragraaf 1 en 2 worden de woorden "het Deontologisch Comité" vervangen door de woorden "de Proefdierencommissie";
- 2° aan paragraaf 1 worden de volgende zinnen toegevoegd:
- "De stukken, vermeld in artikel 11, §2 en §3, maken deel uit van de erkenning. De dienst registreert de erkende gebruikers.".
- **Art. 12.** In artikel 13 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- 1° in paragraaf 2, 2°, wordt de volgende zin toegevoegd:
- "Uit die beschrijving blijkt dat voldaan is aan de voorwaarden, vermeld in artikel 31, §1.";
- 2° in paragraaf 2, 3°, wordt de zinsnede "de deskundige bedoeld in artikel 31, §1, 4°" vervangen door de woorden "de aangewezen deskundige";
- 3° aan paragraaf 3 wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:
- "Elke wijziging van de gegevens vermeld in paragraaf 2, 3° dient ten minste jaarlijks meegedeeld te worden aan de Dienst.";
- 4° in paragraaf 6 wordt het woord "niet-menseljike" vervangen door het woord "niet-menselijke";
- 5° in paragraaf 8 worden de woorden "het Deontologisch Comité" vervangen door de woorden "de Proefdierencommissie";
- 6° aan paragraaf 8 worden de volgende zinnen toegevoegd:
- "De stukken, vermeld in paragraaf 2 en 3, maken deel uit van de erkenning. De dienst registreert de erkende fokkers en leveranciers.";
- 7° er wordt een paragraaf 8/1 ingevoegd, die luidt als volgt:
- "§8/1. Als de Proefdierencommissie niet samengesteld is of zijn advies niet kan verlenen binnen de termijn, vermeld in paragraaf 8, kan de dienst in afwachting van het advies een tijdelijke erkenning verlenen. Als de erkenning geweigerd wordt, wordt de aanvrager daar onverwijld van op de hoogte gebracht.".
- **Art. 13.** In artikel 14 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- 1° in paragraaf 1 wordt de zinsnede "FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu" vervangen door het woord "dienst";
- 2° in paragraaf 1 wordt de zin "Een passend deel van de inspecties wordt uitgevoerd zonder waarschuwing." vervangen door de zin "Een passend deel van de inspecties wordt onaangekondigd uitgevoerd.";

- 3° in paragraaf 2 wordt punt 2° vervangen door wat volgt:
- "2° De staat van dienst van de fokker, leverancier of gebruiker, wat betreft de naleving van de vereisten van dit besluit;";
- 4° aan paragraaf 2 wordt een punt 4° toegevoegd, dat luidt als volgt:
- "4° Alle informatie die zou kunnen wijzen op niet-naleving.".
- 5° in paragraaf 3 wordt het woord "niet-menseljike" vervangen door het woord "niet-menselijke".
- **Art. 14.** In artikel 15, §2, eerste lid, van hetzelfde besluit wordt de zinsnede "na advies van het Deontologisch Comité," opgeheven.
- **Art. 15.** In artikel 17, §1, tweede lid, van hetzelfde besluit worden tussen de woorden "De dienst kan" en de woorden "ontheffingen toestaan" de woorden "op basis van een wetenschappelijke motivering" ingevoegd.
- **Art. 16.** In artikel 18 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- 1° in paragraaf 1, tweede lid, en paragraaf 5, tweede lid, wordt het woord "nietmenseljike" vervangen door het woord "niet-menselijke";
- 2° in paragraaf 2 worden de woorden "De Ethische Commissie dient" vervangen door de woorden "Met behoud van de toepassing van de bescherming van de intellectuele eigendom en van vertrouwelijke informatie dient de Ethische Commissie";
- 3° aan paragraaf 2 wordt de volgende zin toegevoegd:
- "De evaluaties worden op transparante wijze uitgevoerd.".
- **Art. 17**. In artikel 21 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- 1° punt 2° wordt vervangen door wat volgt:
- "2° de schade die de dieren hebben ondervonden, met inbegrip van de gebruikte aantallen en de soorten proefdieren en de ernst van de proeven;";
- 2° punt 3° wordt opgeheven.
- **Art. 18.** In artikel 27 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- 1° in paragraaf 2 wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:
- "Op het einde van elke proef wordt door een dierenarts of een andere deskundige persoon beslist of het dier in leven zal worden gehouden. Een dier wordt gedood als aannemelijk is dat het een matige of ernstige vorm van pijn, lijden, angst of schade zal blijven ondervinden.";
- 2° in paragraaf 2, derde lid, wordt de zinsnede "de deskundige bedoeld in artikel 31, § 1, 4°" vervangen door de woorden "de aangewezen deskundige";

- 3° in paragraaf 3, 1°, wordt de zinsnede "de deskundige zoals bedoeld in artikel 31, § 1, 4°" vervangen door de woorden "de aangewezen deskundige".
- **Art. 19.** In artikel 30, tweede lid, van hetzelfde besluit wordt de zinsnede "de deskundige bedoeld in artikel 31, § 1, 4°" vervangen door de woorden "de aangewezen deskundige".
- **Art. 20.** In artikel 31 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- 1° voor paragraaf 1, die paragraaf 1/1 wordt, wordt een nieuwe paragraaf 1 ingevoegd, die luidt als volgt:
- "§1. De inrichtingen van fokkers, leveranciers of gebruikers beschikken over installaties en voorzieningen die geschikt zijn voor de daar gehuisveste diersoorten en, als er proeven plaatsvinden, voor de uitvoering van die proeven.";
- 2° in paragraaf 1, 3°, die paragraaf 1/1, 3°, wordt, wordt het woord "huisvestingsomstandigheden" vervangen door het woord "omgevingsomstandigheden";
- 3° in paragraaf 1, die paragraaf 1/1 wordt, wordt punt 4° vervangen door wat volgt:
- "4° het welzijn en de behandeling van de proefdieren regelmatig worden gecontroleerd door de aangewezen deskundige. De aangewezen deskundige stelt minstens trimestrieel een schriftelijk verslag op van zijn controles voor de gebruiker, fokker of leverancier. Een kopie van dat verslag wordt aan de dienst bezorgd.";
- 4° in paragraaf 2 worden de woorden "het nodige te doen om de oorzaak op te sporen en passende maatregelen te nemen" vervangen door de zinsnede "regelingen te treffen om een eventueel letsel of pijn, onnodig lijden, angst en blijvende schade die vermijdbaar zijn en die worden ontdekt, zo snel mogelijk te verhelpen.";
- 5° in paragraaf 3 worden de woorden " \S 1" vervangen door de woorden "paragraaf 1/1".
- **Art. 21.** In artikel 32, §4, van hetzelfde besluit worden tussen de zinsnede "zoals omschreven in artikel 3, 21° van de wet" en de zinsnede ", moeten in het bezit zijn" de woorden "en de personen die projecten en proeven opzetten" ingevoegd.
- **Art. 22.** In artikel 33, §2, van hetzelfde besluit wordt tussen de woorden "op te nemen." en de woorden "In het geval" de zin "De voormelde deskundige personen staan tijdens hun werk onder toezicht totdat ze het bewijs van de vereiste bekwaamheid hebben geleverd." ingevoegd.
- **Art. 23.** In artikel 35 van hetzelfde besluit wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:
- "De cel omvat ten minste de personen die verantwoordelijk zijn voor het welzijn en de verzorging van de dieren en, in geval van een gebruiker, een wetenschapper. De aangewezen deskundige heeft ook een inbreng in de Dierenwelzijnscel.".
- **Art. 24.** Aan artikel 36, tweede lid, van hetzelfde besluit wordt de volgende zin toegevoegd:

"De voormelde documenten worden desgevraagd ter beschikking gesteld van de dienst.".

Art. 25. In artikel 37 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 1 wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"De gegevens, vermeld in het tweede lid, omvatten ook informatie over de werkelijke ernst van de proeven en over de herkomst van de in de proeven gebruikte niet-menselijke primaten en de soorten waartoe ze behoren.";

2° er wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§3. De gegevens, vermeld in paragraaf 1, worden jaarlijks openbaar gemaakt door de dienst via publicatie op zijn website.".

Art. 26. In hetzelfde besluit wordt het opschrift van hoofdstuk 9 vervangen door wat volgt:

"HOOFDSTUK 9. - Proefdierencommissie".

Art. 27. Artikel 38 van hetzelfde besluit wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 38. De Proefdierencommissie bestaat uit achttien leden.

De leden worden geselecteerd op basis van hun deskundigheid op biomedisch, biologisch en ethisch vlak, en op basis van hun kennis van dierenwelzijn. Ten minste twaalf leden zijn verbonden aan de proefdiersector. Twee leden worden voorgedragen door de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn.

De minister benoemt de leden voor een termijn van vier jaar en wijst onder hen een voorzitter en ondervoorzitter aan. De leden kunnen door de minister worden ontslagen in geval van herhaalde afwezigheid of wanneer zij de goede werking of de geloofwaardigheid van de Proefdierencommissie in het gedrang brengen. In die gevallen of bij vroegtijdige beëindiging van een mandaat kan de minister een opvolger voor dat mandaat benoemen.

Het lidmaatschap is onbezoldigd. De leden van de Proefdierencommissie hebben recht op de terugbetaling van hun reiskosten conform het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006.

Het secretariaat wordt waargenomen door de dienst.".

Art. 28. Artikel 39 van hetzelfde besluit wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 39. De Proefdierencommissie heeft als opdracht advies uit te brengen over dierproeven in alle gevallen die zijn opgenomen in de wet en in dit besluit, of na raadpleging door de minister, de dienst of een ethische commissie. De Proefdierencommissie kan op eigen initiatief binnen haar opdracht voorstellen formuleren voor de minister, de dienst of een ethische commissie.

De Proefdierencommissie geeft advies over de aanschaf, de fok, de huisvesting, de verzorging en het gebruik van dieren in procedures, en wisselt informatie uit over het functioneren van de dierenwelzijnscellen en de projectevaluatie.

De Proefdierencommissie zorgt voor de verspreiding van de beste praktijken, wisselt informatie uit met nationale comités van andere lidstaten van de Europese Unie en brengt advies uit over de ontwikkeling en toepassing van methodes die erop gericht zijn dierproeven te verminderen, te verfijnen of te vervangen."

- **Art. 29.** In artikel 40 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- 1° de woorden "het Deontologisch Comité" worden telkens vervangen door de woorden "de Proefdierencommissie";
- 2° in het tweede lid wordt de zinsnede "of vertegenwoordigd is door zijn plaatsvervangers" opgeheven.
- **Art.30.** In artikel 42 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- 1° het getal "18" wordt vervangen door het getal "17";
- 2° er wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Voor projecten die vóór 1 januari 2013 zijn goedgekeurd en pas na 1 januari 2018 worden afgerond, moet uiterlijk op 1 januari 2018 een vergunning zijn verkregen.".

Art. 31. In bijlage 2 en 3 van hetzelfde besluit wordt de bepaling "FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu Directoraat-generaal Dier, Plant en Voeding Dienst Dierenwelzijn EUROSTATION Blok II (7e verdiep) V. Hortaplein 40, bus 10 1060 BRUSSEL"

telkens vervangen door wat volgt:

"Vlaamse overheid Departement Leefmilieu, Natuur en Energie Secretariaat-generaal Dienst Dierenwelzijn Koning Albert II-laan 20, bus 8 1000 Brussel dierenwelzijn@vlaanderen.be".

- **Art. 32.** In bijlage 4, deel I, van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:
- 1° in punt 1.2 wordt het woord "Plafonds" vervangen door de zinsnede "Toestellen, installaties, plafonds";
- 2° in punt 1.2 wordt de zinsnede "Waar de dieren vrij kunnen rondlopen, dienen de muren en vloeren" vervangen door de woorden "De muren en vloeren moeten";
- 3° in punt 2.2 wordt het woord "soorten" vervangen door de woorden "soorten en leeftijdsgroepen";
- 4° in punt 2.3 wordt het woord "soorten" vervangen door de woorden "soorten en leeftijdsgroepen";
- 5° in punt 3.1 worden tussen de woorden "Deze strategie moet" en de woorden "een microbiologisch bewakingsprogramma" de woorden "een regelmatige gezondheidsmonitoring en" ingevoegd.

Art. 33. In bijlage 4, deel IX, van hetzelfde besluit wordt tussen tabel 25 en de woorden "Wanneer het om wetenschappelijke redenen niet mogelijk is" een tabel 25/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

"Tabel 25/1: Eenden en ganzen: minimale afmetingen poel (*)

	Oppervlak (m²)	Diepte (cm)
eenden	0,5	30
ganzen	0,5	10 tot en met 30

^(*) De afmetingen van de poel zijn per 2 m² leefruimte. De poel mag tot 50 % van de minimale oppervlakte van de leefruimte in beslag nemen.

Hoofdstuk 3. Slotbepaling

Art. 34. De Vlaamse minister, bevoegd voor het dierenwelzijn, is belast met de uitvoering van dit besluit.